

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESI-
TYKSEKSI KASVINTERVEYSLAIKSI SEKÄ SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN
LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Oikeusrekisterikeskukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kasvinterveyslaiiksi ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kasvinterveyslaki. Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisista viranomaisista ja niiden tehtävistä sekä säännösten rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista. Hallinnollisiin pakkokeinoihin ehdotetaan uutta hallinnollista seuraamusmaksua. Ehdotetulla lailla täydennettäisiin Euroopan unionin asetusta kasvintuhoojien vastaisista suojelutoimenpiteistä sekä Euroopan unionin asetusta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista. Oikeusrekisterikeskus kiinnittää lausunnossaan huomiota erityisesti seikkoihin, jotka koskevat ehdotettua uuden hallinnollisen seuraamusmaksun täytäntöönpanoa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan uuden hallinnollisen seuraamusmaksun säätämistä. Luonnoksessa uudesta seuraamusmaksusta esitetään säädettävän kasvinterveyslain 26 §:ssä. Ehdotetun seuraamusmaksun määräisi Ruokavirasto ja sen täytäntöönpanosta vastaisi Oikeusrekisterikeskus. Tämä tarkoittaisi Oikeusrekisterikeskukselle uutta täytäntöönpanotehtävää. Oikeusrekisterikeskuksella on jo vastaavia täytäntöönpanotehtäviä, sillä Oikeusrekisterikeskus huolehtii useiden erilaisten hallinnollisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta. Luonnoksessa on arvioitu, että uudesta seuraamusmaksusta ei muodostuisi määrällisesti sellaista tehtävää, joka edellyttäisi Oikeusrekisterikeskukselle lisäresursointia. Tällä hetkellä

useimpien seuraamusmaksujen perintä tapahtuu täysin manuaalisesti. Jotta esitetyn uuden seuraamusmaksun täytäntöönpano voitaisiin toteuttaa pääosin automatisoituna Oikeusrekisterikeskuksen Rajsa-täytäntöönpanojärjestelmällä, tulee tässä yhteydessä osoittaa lisämäärärahoja täytäntöönpanojärjestelmän kehittämiseksi. Lisämäärärahan tarve täytäntöönpanojärjestelmän kehittämiseksi on noin 75 000 euroa.

Luonnoksessa esitetyn kasvinterveyslain 26 §:n 4 momentin mukaan seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Luonnoksessa ehdotetaan myös muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia siten, että 1 §:n lain soveltamisalaa koskevaan luetteloon sisällytettäisiin kasvinterveyslain 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu. Oikeusrekisterikeskus pitää ehdotusta kannatettavana, sillä Oikeusrekisterikeskuksen näkemyksen mukaan sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on riittävät menettelysäännökset rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanosta.

Luonnoksessa esitetyn kasvinterveyslain 26 §:n 4 momentin mukaan seuraamusmaksu vanhenisi viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksun määräämispäivästä. Tämä ehdotettu vanhentumisaika olisi Oikeusrekisterikeskuksen käsityksen mukaan selkeä. Ehdotettua vanhentumisaikaa vastaavia vanhentumisaikoja on käytössä myös monessa muussa Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotavassa olevassa seuraamusmaksussa.

Luonnoksessa esitetyn kasvinterveyslain 39 §:ssä säädettäisiin muutoksenhausta. Esitetyn kasvinterveyslain 39 §:n 1 momentin mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen tämän lain ja Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätöksen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuten hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Hallintolainkäyttölain 31 §:n päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa säännöstä sovellettaisiin ehdotettavan seuraamusmaksun täytäntöönpanoon. Oikeusrekisterikeskuksen näkemyksen mukaan hallintolainkäyttölaissa on riittävät säännökset seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta. Sen sijaan luonnoksessa esitetyn 26 §:n yksityiskohtai-

siin perusteluihin (s. 41) on sisällytetty maininta, että seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena. Oikeusrekisterikeskus kiinnittää huomiota siihen, että esitetyn 26 §:n yksityiskohtaiset perustelut ovat seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden osalta ristiriidassa esitetyn 39 §:n 1 momentin lakitekstin kanssa, koska esitetyn 39 §:n 1 momentissa viitataan seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden osalta hallintolainkäyttölakiin. Hallintolainkäyttölain 31 §:n 1 momentin mukaan ”päätöstä, johon saa hakea muutosta valittamalla, ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman”. Hallintolainkäyttölain 31 §:n 3 momentin mukaan ”jos asiassa tarvitaan valituslupa, valitus ei estä täytäntöönpanoa”. Viimeksi mainitun lainkohdan perusteella hallinto-oikeuden seuraamusmaksuasiassa antama ratkaisu olisi täytäntöönpanokelpoinen, koska valittaminen hallinto-oikeuden ratkaisusta edellyttää valitusluvan saamista korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Edellä mainitusta syystä ja tulkintaepäselvyyden välttämiseksi esitetyn 26 §:n yksityiskohtaisia perusteluja sekä esitetyn 39 §:n lakitekstiä tulisi täytäntöönpanokelpoisuuden osalta täsmentää. Oikeusrekisterikeskus ehdottaa, että esitetyn 26 §:n yksityiskohtaisia perusteluita täsmennettäisiin siten, että toimivaltaisen viranomaisen eli Ruokaviraston määräämä seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena ja hallinto-oikeuden muutoksenhakuasiassa antama ratkaisu olisi täytäntöönpanokelpoinen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Esitetyn 39 §:n lakitekstiin tulisi lisätä omaksi momentikseen vastaava säännös seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Luonnoksessa esitetyn kasvinterveyslain 26 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin on sisällytetty maininta siitä, että seuraamusmaksusta ei perittäisi korkoa. Oikeusrekisterikeskus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa olevalla maininnalla seuraamusmaksun korottomuudesta on informatiivinen merkitys. Mikäli yksityiskohtaisissa perusteluissa ei olisi mainintaa seuraamusmaksun korottomuudesta, voisi kysymys seuraamusmaksun korosta jäädä epäselväksi.

Johtaja

Ritva-Liisa Raatikainen

Perintälakimies

Sakari Haataja